Československá anarchistická federace

Československá anarchistická federace (ČSAF) sdružuje místní skupiny a jednotlivce, kteří se hlásí k anarchistickým myšlenkám. Jsme svobodomyslný kolektiv sdružující pracující, nezaměstnané a studenty na anarchistických zásadách. Rozumíme tím federalismus, samosprávu a aktivitu zdola. Nemáme žádné vůdce, všechna rozhodnutí jsou přijímána všemi členy, případné funkce jsou volitelné a kdykoli odvolatelné zdola. ČSAF usiluje o vytvoření svobodné a samosprávné společnosti založené na územní a výrobní samosprávě, federalismu, rovnosti, solidaritě a sociální spravedlnosti. Společnosti, kterou budeme spravovat my samotní – obyčejní lidé – pracující, studenti a důchodci. ČSAF se věnuje propagaci anarchistických myšlenek a materiálů, různorodým akcím, aktivitám a kampaním, které považuje za důležité. Sdílíš podobné myšlenky a myslíš si, že organizovaním můžeme snadněji dosáhnout spousty věcí, snadněji a účinněji bránit svá práva a prosazovat své potřeby? Přidej se k ČSAF nebo s námi spolupracuj.

WWW.CSAF.CZ

Anarchistická organizace obrany

Nakladatelství Československé anarchistické federace

zabezpečených místech, jejichž správa bude řízena přímo vojenskou radou kompetentního regionu. Toto smutné dědictví zvrácenosti někdejších vládnoucích tříd tak bude jednou z mála věcí, která bude muset, alespoň po dobu než bude úplně zajištěna bezpečnostní situace nového společenského uspořádání před kontrarevolucí, podléhat utajení a bude do určité míry vyjmuta z přímého kolektivního rozhodování. Míra tohoto utajení však bude možna být v obecném rámci přijata kolektivně.

Nemalé riziko spočívá i v samotném vlastnictví zbraní hromadného ničení vládnoucí třídou. Mnohokrát jsme se v minulosti měli možnost přesvědčit, že když těmto elitám hrozí nebezpečí omezení nebo dokonce úplného potlačení jejich postavení a vlivu, neštítí se použít kteréhokoliv prostředku pro jejich zachování. Liberální a prodemokratické ideály jdou v reálu stranou, nanejvýš se stávají jen vhodnou rétorickou zástěrkou pro užití těch nejtotalitářsky možných metod. Je tedy nutné vyvíjet i nemalou celospolečenskou a globální osvětovou aktivitu, a to i směrem k vládnoucí třídě poukazující na nelidskost zbraní tohoto typu a kladoucí si za cíl co nejvyšší možné etické znemožnění jejich použití i samotné existence.
Jak jsme si však řekli, není možné stoprocentně spoléhat na svědomí výkonných orgánů vládnoucích elit a proto je nutné připravit se i na hrůznou eventualitu použití zbraní hromadného ničení jak proti revoluční přeměně tak i pravděpodobněji proti nastalé libertinské společnosti. Vedle miličních jednotek, nebo i v jejich rámci, by bylo tedy žádoucí udržovat i orgány zabývající se civilní obranou. Tedy výstavbou krytů, vybavením jednotlivců prostředky individuální ochrany, osvětovou činností atd.

Vojenská struktura

Vlastní struktura ozbrojených složek bude ve své podstatě stejná jako u jednotek klasických hierarchických armád. To je družstvo, četa, rota, prapor, brigáda a divize. Toto členění však již nebude autoritativního rázu, ale bude se jednat o jakési organizační rozčlenění autonomních celků v komplexním schématu federalizovaných obranných struktur. Tento mechanismus pak bude prostoupen demokratickým a rovnostářským duchem obsaženým v miličním charakteru vlastní obranné iniciativy.

Závěrem

Nastínil jsem zde možnou alternativu, kterou anarchisté navrhují k autoritářskému a zničujícímu militarismu obsaženému v každém státě a části globalizovaného kapitalistického soukolí. Systému, který halí boje o mocenské a ekonomické zájmy vládnoucích elit do hávu řečí o lásce k vlasti, ochraně hodnot západní nebo i jiné civilizace a dokonce se neštítí označovat své válečné operace jako akce na ochranu světového míru. Systému, který ponižuje spousty mladých lidí při odvodech a nutí je ke službě ve své armádě a který obětuje mnohem vyšší finanční částky na zbrojení než na zdravotnictví nebo školství. Pokusil jsem se navrhnout schéma, které by zajišťovalo ochranu společnosti v souladu s libertinskými

osvobození člověka od veškerého útlaku, budou postupně vytlačováni na okraj revolučního hnutí a jejich místo pomalu začnou zaujímat stoupenci autoritativních směrů. Libertinská vize restrukturalizace společnosti bude spláchnuta do kanálu, totalita vystřídá totalitu a pro anarchisty zbudou opět jen studené kobky vládních žalářů.

Chceme-li tomu předejít, musíme se již dnes věnovat ve svých úvahách všem možným aspektům budování anarchistické společnosti a hledat co možná nejpřijatelnější řešení, která by se nevymykala jejímu libertinskému duchu. Pochopitelně, že nemůžeme za stávající situace vypracovat podrobnou revoluční kuchařku a v případné revoluční situaci požadovat její striktní dodržování. To přenecháme dogmatikům z řad autoritářské levice, kteří žijí v zajetí přesvědčení, že život lze uzavřít mezi řádky jejich rigidních akčních programů. Je však v našich silách vytyčit v hrubých rysech směr rozvoje libertinské společnosti a organizačních zásad, které jsou dle našeho názoru nutné pro zachování svobodného charakteru jak revolučního přerodu tak i společnosti samotné.

Jedním z těchto klíčových témat, na které by anarchisté měli znát odpověď, je otázka organizace obrany v anarchistické společnosti. Anarchisté vždy ostře kritizovali militarismus a stavěli se na odpor proti všem válečným konfliktům, ve kterých lidé umírali kvůli zájmům mocenských elit a jejich vzájemným sporům. Tato Existence je tématicky zaměřena právě na antimilitarismus a participaci anarchistů v tomto hnutí. Když však řekneme A, tedy něco kritizujeme, měli by jsme být schopni zároveň říci i B a to alternativu jakou navrhujeme. V následujících řádkách se pokusím tuto alternativu nastínit.

Potřebují anarchisté armádu?

Na první pohled a v duchu *jehovizace myšlenky* by se chtělo říct, že NE. Bez armády se obejdeme. Jedním ze základních stavebních kamenů anarchistické ideje je odstranění násilí z celospolečenských vztahů. V kapitalistickém státu se s násilím setkáváme prakticky na každém kroku. Má mnoho podob a forem, od duševního přes ekonomické až k vyhraněnému fyzickému. Stát a kapitalistická ekonomika je na donucování, represi a útlaku přímo založena. Život je řízen rozkazy, příkazy a zákazy, které jsou ve formě jakkoliv nesmyslných zákonů vynucovány hrozbou ba nezřídka kdy i přímým užitím fyzického násilí. Tento aparát, vybudovaný především jako ochrana práv privilegované menšiny stojí na několika autoritativních institucích. Jsou jimi vláda, parlament, armáda, policie a soudní systém. Kapitalistická ekonomika postavená na konkurenci, volné soutěži a právu silnějšího hledá při svém útlaku a vykořisťování námezdně pracující třídy oporu ve výše zmíněném státním systému. Počínaje ve prospěch zaměstnavatele nastaveným zákoníkem práce přes nasazení státních represivních složek proti bouřícím se zaměstnancům až k vojenským intervencím na ochranu zájmů finančních skupin a koncernů v zahraničí. Anarchisté se pochopitelně staví proti takovému uspořádání

atd.), spotřebitelské orgány, veřejná správa a své místo by zde samozřejmě měli i vojenští specialisté. Tak by byla zajištěna co nejvyšší možná veřejná kontrola milicí a efektivita jejich součinnosti s výrobním a spotřebitelským sektorem.

Tyto místní rady by se pak federalizovaly do rad národních a mezinárodních. Všechny důležité otázky týkající se ozbrojených složek by podléhaly všelidovému hlasování. To by rozhodovalo o zásadních společenských problémech jako například stupni “militarizace” země, dlouhodobé strategické koncepci atd.

Tou největší zárukou toho, že ozbrojené složky nebudou moci být nějakou rozhodující a vládnou silou ve společnosti, je lidový a demokratický charakter zahrnutý v jejich miliční koncepci. Právě to, že “služba v armádě” bude naprosto dobrovolná a přístupná všem, že lidé, kteří se rozhodnou jít pro ideál libertinské společnosti bojovat, tak budou činit pro své rozhodnutí a identifikaci s myšlenkou, a to, že veškerá klíčová rozhodnutí budou přijímána kolektivně, by mělo zabezpečit, že tyto jednotky nebudou zneužity pro potencionální mocenské zájmy nějaké menšiny. Odepření vstupu do milicí by bylo naopak vnímáno jako trest pro ty, kdo se určitým způsobem provinili proti společnosti, i když i toto je velice diskutabilní a podléhalo by to rozhodnutí příslušného kolektivního regionálního či federativního orgánu. Každopádně členové milicí by měli mít možnost mít své osobní zbraně přímo doma a toto právo by nebylo upíráno ani komukoli jinému. Vlastnictví zbraně by již nebylo privilegiem mocných a majetných tříd a jejich represivních orgánů, ale nárokovat by si je mohl každý způsobilý jedinec. Neděláme z lidí nesvéprávná individua, která hned jak se jim dostane do rukou zbraň začnou střílet. Ostatně v každé domácnosti se nachází mnoho potencionálních zbraní a nelze říci, že by to nějak podstatně ovlivňovalo kriminalitu ve společnosti. Proto ve vyzbrojení veřejnosti spatřujeme pozitivum a nehodláme mu nijak bránit. Zákaz vlastnictví osobní zbraně by bylo opět vnímáno spíš jako trest a týkalo by se těch, kteří by buď bránili chodu anarchistické společnosti, nebo těch, kteří by k podílení se na něm nebyli v některém ohledu způsobilí (duševně či fyzicky).

Vojenství jako řemeslo

Ač je to tristní a při povrchním pohledu by se mohlo zdát rozporuplným, i my musíme přiznat, že vojenství je svým způsobem řemeslo a vyžaduje ve své praxi tudíž i specifické znalosti. Již jen ovládání a údržba i těch nejjednodušších palných zbraní či znalosti základů taktiky vyžadují přinejmenším krátký kurz či zaučení. Ostatně i efektivita vlastní střelby je přímo úměrná četnosti jejího tréninku. Tyto zkušenosti se sice dají do jisté míry nahradit nasazením a obětavostí dobrovolníků miličních jednotek, kteří vědomi si ideálů, za které bojují, budou v jejich jménu překonávat těžkosti a nedostatek znalostí svým elánem a improvizací. Ale na to nelze programově spoléhat a rovněž by bylo krátkozraké nepředávat dál v praxi bolestně nabyté zkušenosti. Navíc vojenství se pod vlivem vědecko-technických

životních prostředků a rozvinula se organizovaná péče o raněné a jejich rodiny. V opuštěných továrnách byla pod dělnickou správou obnovena výroba, byly zrušeny noční směny a nezaměstnaným byla zprostředkována práce. Pochopitelně, že toto snažení se setkalo s krajním odporem vyhnané buržoazní vlády, která se předně bála rozšíření myšlenek Komuny do zbytku Francie a druhotně si stýskala po vyvlastněném majetku. Zákonitě tedy musela nastoupit kontrarevoluční reakce. Její síla a způsob, jakým proti Komuně zasáhla, však předčil veškerá očekávání. Buržoazní vláda pod vedením A. L. Thierse uzavřela urychleně mír s Prusy, kteří pak umožnili versailleským jednotkám projít svými liniemi a zaútočit tak na Paříž ze severu. Následoval takzvaný “Krvavý týden” bojů, poprav a čistek. Výsledek tohoto běsnění bylo 20 000 mrtvých včetně žen a dětí zabitých v boji nebo v hnutí odporu na venkově, nejméně 3000 mrtvých v kriminálech a ve vyhnanství v Nové Kaledonii a 13 700 odsouzených k trestům, které si odpykávali devět let, než byli amnestováni.

Podobná situace jako v případě Komuny nastala během Německé revoluce v letech 1918-21. V listopadu 1918 se v Kielu vzbouřila tamní námořní posádka a výsledkem bylo celoněmecké protimonarchistické povstání, které vyprovodilo císařství na smetiště dějin a vyneslo do vládních pozic sociálnědemokratickou SPD. Té ovšem začaly velice záhy vadit snahy Spartakovců (levé promarxistické, ale nedogmatické a protibolševické křídlo SPD) vedených Rosou Luxemburgovou a Karlem Liebknechtem a anarchosyndikalistů sdružených převážně ve FAUD (Freie Arbeiter-Union Deutschland – Svobodné sdružení pracujících Německa) o pokračování revoluce směrem k odstranění státu, zavedení přímé demokracie a dělnickorolnické samosprávy. SPD v zájmu ochrany svých čerstvě nabytých mocenských pozic a ekonomických zájmů spřízněných kapitálových kruhů nasadila proti Spartakovcům a anarchistům armádu a jednotky Freikorpsu, což byly ultrapravicové bojůvky v jejíchž řadách můžeme najít i celou řadu budoucích fašistických pohlavárů. S jejich pomocí se reakci podařilo nejen zavraždit Luxemburgovou i Liebknechta a potlačit několik pokusů o založení republiky rad, ale i eliminovat FAUD a veškerou revoluční aktivitu vymykající se vládní kontrole.

Z uvedených příkladů, které jsou jen zlomkem bezpočtu dalších, jimiž by jsme mohli argumentovat, je tedy víc než patrné, že majetné a určitým způsobem privilegované třídy jsou ochotné připustit ve společnosti jen takové změny, které svojí podstatou radikálně neomezí jejich vlastní vliv. V okamžiku, kdy se tak stane jsou schopny se spojit i s dřívějšími nepřáteli, aby jakýkoliv emancipační pokus ohrožující jejich postavení v co nejvyšší možné míře potlačily a to i za cenu sebehrůznějšího krveprolití. V případě ohrožení je buržoazie ochotna ustoupit z jakýchkoliv humanistických ideálů a v rámci zachování svých zisků vyklízí liberální a parlamentárně-demokratické pozice tuhým diktátorským režimům jako například fašismu v Německu 30. let nebo nástupu Pinochetova režimu v Chile roku 1973. Protože jako anarchisté chceme dosáhnout tak dalekosáhlých společenských změn, které by připravily o mocenské pozice a ekonomické

Později jsme dostávali deset peset denně a oni také, ještě i dnes dostávají deset peset. Jedinou vlastností, pro kterou je uznáváme a kvůli které jsme je také zvolili, jsou jejich prokázané schopnosti a jejich hrdinství. Proto jsou našimi delegáty. Mezi námi neexistuje žádná hierarchie, žádní nadřízení, žádné bezduché rozkazy, ale spíše kamarádství, dobrota a přátelství mezi soudruhy, radostný život vedený uprostřed válečných hrůz. A tak, když jste obklopen soudruhy, kteří věří, že náš boj má význam, přijímáte i samotnou válku s uspokojením a smrt s potěšením. (Anonymní milicionář v novinách "Nosotros" vydávaných Železnou kolonou – březen 1937).

Tím přecházíme k třetímu bodu, na kterém miliční systém stojí a kterým se liší od klasického pojetí armády, a tím je dobrovolnost. Lze namítnout, že moderní armády bohatých kapitalistických států, které jsou v současnosti založeny na profesionální bázi nebo k tomuto modelu směřují, se v tomto ohledu od námi navrhovaného systému již prakticky neliší, ale není to pravda. Dobrovolnost, jak my ji chápeme, není vázána na podpis několikaletého úvazku, z něhož se nelze již později beztrestně vyvázat. Profesionalita moderních armád je založena na penězích, dobrovolném sebezotročení se za vidinu jistého sociálního zabezpečení a nemalého finančního zajištění. Máme na mysli úplnou dobrovolnost, tedy možnost kdykoliv od uvedené společenské smlouvy odstoupit. Kdo ale pak bude dobrovolně snášet válečné útrapy a riskovat smrt v boji?, zní asi nejčastější námitka. Domníváme se, že to bude mnohem více lidí a jejich odpor nepříteli bude mnohem urputnější, než by tomu tak bylo u klasické autoritářské armády. Lidé, kteří bojují ze svého přesvědčení, za ideály, které jsou jim vlastní, nebo brání své domovy před tyranskou agresí, jsou schopni obrovských obětí. Nepotřebují, aby je někdo do boje nutil mobilizačními vyhláškami a hnal je do útoku pod pohrůžkou tvrdých trestů za neuposlechnutí rozkazů. Pouze vládnoucí třída, když potřebuje, aby lidé šli umírat pro její zájmy a zisky je nucena je k tomu nutit pohrůžkou represí a kriminálů. Donucování a nátlak jsou doménou militarismu a jak napsali již obránci Pařížské komuny v jednom ze svých prohlášení: *Dosti militarismu! Pryč s premovanými generálními štáby a zlatými portami! Udělejte místo pro lid, pro bojovníky holýma rukama!… Lid nerozumí učeným manévrům. Ale pokud má pušku v ruce a dlažbu pod nohama, nebojí se žádných stratégů monarchistické školy.* Toho samého si byli vědomi machnovci a velice podobnými slovy se vyjádřili i anarchosyndikalisté z CNT. Jediná záruka zachování libertinského charakteru dějinné společenské přeměny je lid ve zbrani svobodně se sdružující v milicích.

Teritoriální obranný charakter

V naší koncepci klademe důraz zejména na její obranný charakter a region. Nechceme budovat žádnou útočnou armádu mající za cíl podrobovat si další a další území. Jde nám především o obranu našich domovů a vydobyté svobody a také pouze z těchto důvodů jsme vůbec ochotni, jak jsme si dokázali v úvodu článku, se formou vojenské organizace zabývat. Pochopitelně se pak ve vzduchu vznáší otázka, zda budeme také nečinně

Pilíře anarchistické organizace obrany

Armáda ve svém tradičním pojetí je pro nás nepřijatelná. Ať již má podobu odvedeneckou nebo profesionální, vždy je její struktura značně autoritářská. V podstatě můžeme říci, že způsob a princip, jakým je armáda organizována, je několikanásobně zesílený odraz tendencí obsažených v té které společnosti, jejíž je armáda součástí. Čím více je společnost prodchnuta autoritářstvím, tím více je ve svém výsledku armáda totalitní a nehumánní. V kapitalistickém státě je armáda založena na donucování, násilí proti jakékoliv podobě svobodného ducha a důsledném vymývání mozků pomocí ohlupujícího drilu a pečlivě budovaném nacionalismu. Základní vojenské poučky říkají, že voják má mít větší strach ze svých nadřízených a případného trestu za neuposlechnutí rozkazu než z nepřítele. Voják tak musí být pro potřeby klasické armády v co nejvyšší míře ponížen a zlomen, musí být potlačena jeho přirozená lidskost, aby byl schopen jít v zájmu vládnoucí třídy i zabíjet. Armádu jako takovou nelze chápat jako pouhý nástroj obrany země před vnější intervencí, ale je nutné ji brát především jako nástroj ochrany státních a ekonomických mocenských struktur a jejich zájmů. Účel jakým budou tyto mocenské potřeby zajištěny je v autoritativně členěných společnostech podružný. Výsledkem pak jsou v podstatě proticivilizační a protispolečenské jevy, ke kterým lze přičíst zbraně hromadného ničení, dvě světové války a bezpočet dalších neméně krvavých konfliktů.

Jako anarchisté logicky nemůžeme pro naše potřeby akceptovat klasický armádní systém s jeho totalitní povahou. Právě naopak požadujeme jeho zrušení. Cílem našeho snažení je úplné osvobození člověka od veškerého útlaku a prostředky, jimiž toho chceme dosáhnout, musí nutně být tomuto cíli podřízeny. Přechod k nové společnosti i její následná obrana musí být v co největší míře prodchnut anarchistickým duchem a myšlenkami. Svoboda, volná iniciativa, odmítnutí principu kolektivní viny, omezení násilí jen na skutečnou nutnost, lidskost a upřednostnění osvěty před střelbou jsou morální kréda, kterých je, dle našeho názoru, nutné se držet, aby se snaha o spravedlivější společnost nezvrtla v režim daleko tužší než byl ten předcházející. Odmítáme proto marxisticko-leninskou teorii diktatury proletariátu stejně jako její praktické vyústění v rudém teroru během Ruské revoluce a občanské války 1917-21. *Neporazitelná síla sociální revoluce leží v její spravedlnosti a lidskosti* (A. Berkman), stejně jako je přetrvání anarchistické společnosti vázáno na dodržování zásad anarchistické morálky.

Řekli jsme si tedy, že armáda je zesíleným předobrazem povahy společenských vazeb. Pokud tuto tezi použijeme při hledání způsobů organizace obrany, dojdeme k závěru, že tyto orgány musí bezpodmínečně být strukturovány podle základních organizačních principů a zásad anarchistické myšlenky. Těmito zásadami máme na mysli především samosprávu, veřejnou kontrolu, volnou dohodu a federalismus. Jestliže tyto

principy aplikujeme na otázku, jíž se tu zabýváme, dostaneme se k několika základním pilířům, na kterých je anarchistická obranná iniciativa vystavěna. Jsou jimi: miliční systém, obranný teritoriální charakter ozbrojených složek, lidová kontrola a již výše zmíněný důraz na morální rozměr jak revoluční změny tak i podstaty společnosti samotné.

Miliční systém

Milice mají v dějinách sociálních bojů bohatou tradici. V anarchistické historii vyčnívají zejména dva okamžiky, kdy byla tato metoda uplatněna v praxi. Prvním je Machnova povstalecká armáda bojující na Ukrajině v rozmezí let 1918 až 1921 jak proti bělogvardějským jednotkám, tak i oddílům Rudé armády. Na území kontrolovaném machnovci osvobození rolníci a dělníci zavedli samosprávu v duchu anarchistického komunismu a i samotná Machnova povstalecká armáda se těmito myšlenkami řídila. Byla dobrovolnická a rozhodování se v ní, v rámci možností, podřizovalo demokratickým pravidlům. Přes značné vojenské úspěchy (odražení Děnikinovy ofenzívy roku 1919 je přičítáno valnou měrou právě machnovcům) byla nakonec na sklonku léta 1921 tato “armáda” po dlouhotrvajících bojích poražena přesilou Rudé armády. Druhým mezním bodem, kdy anarchisté využili v praxi milicí, bylo Španělsko 1936-37. Anarchisté se zde rozhodně postavili armádnímu fašistickému puči vedenému generálem Frankem a organizováni v miličních jednotkách dokázali s povstalci úspěšně bojovat. *Nemůžeme obhajovat existenci pravidelné, uniformované a na odvodech založené armády, ani porozumět potřebě jejího ustavení. Tato armáda musí být nahrazena lidovými milicemi, skutečným lidem ve zbrani, který jediný zaručuje, že svoboda bude bráněna s nadšením a ve skrytu nebudou upředeny nové konspirace.* (Manifest CNT 1936) Nejznámější z anarchistických jednotek se stala Železná kolona B. Durrutiho. Nicméně díky rostoucímu vlivu autoritářských tendencí v protifašistické Lidové frontě bylo rozhodnuto o militarizaci milicí a tedy o organizaci obrany klasickým armádním způsobem. To také bylo signálem, že původně úspěšná libertinská revoluce se dostala na scestí a do vleku bolševiků. *Kolony, které patřily ke konfederaci a anarchistům, byly mezi těmi kdo se zdráhaly přijmout novou situaci a považovaly ji za nevratný krok směrem ke klasickému militarismu, legalizaci války a kasárenské disciplíně….Mnozí předvídaví milicionáři, kteří se zapojili do ozbrojeného boje jako dobrovolníci, odvolalo svůj slib a odešlo do zázemí. Později se vrátili. Durrutiho kolona se v procesu militarizace stala 26. divizí. Mezi novými důstojníky a jejím mužstvem vydrželo jako zázrakem soudružské klima až do konce války.* (José Peirats) Jak tedy vidíme je myšlenka milicí realizovatelná a historicky ověřená praxí.

Co myslíme miličním systémem a čím se tato koncepce liší od klasického autoritářského pojetí armády? Alfou a omegou milicí je jejich demokratičnost a rovnoprávnost. Velitelské funkce všech úrovní jsou voleny přímou volbou a na všechny takto vybrané delegáty se vztahují i pravidla úkolovatelnosti a odvolatelnosti. Právo na odvolání velitele může být však omezeno rámcem

bojové akce. Těžko si lze představit, jak příslušníci motostřeleckého družstva odvolávají svého velitele během útoku na kulometné hnízdo protivníka. Mohou to však učinit kdykoliv před nebo po příslušné bojové operaci. Stejně tak mohou členové zmíněného družstva žádat i odstoupení velitelů vyšších stupňů, kdykoliv pojmou podezření, že tito nejednají podle jejich zájmů a neřídí se přijatými kolektivními rozhodnutími. Zde je na místě zdůraznit jeden podstatný fakt. Ačkoliv v případě miličního systému hovoříme o volbě velitelů, vyšších rozhodovacích stupních atd., všechna klíčová a strategická rozhodnutí jsou přijímána kolektivně tak, aby konečnou podobu usnesení měli možnost ovlivnit všichni, kterých se bude v celkovém důsledku týkat. U rozhodnutí, která podléhají případnému utajení, pak tyto přijímá volená a lidovým orgánem kontrolovatelná rada. Tomuto mechanismu se budeme věnovat ještě později. Velitelé jako takoví jsou tedy v milicích chápáni spíše jako delegáti do vyšších koordinujících orgánů a jako milicionáři mající na starost operační řízení a koordinaci. Přebírají velení vždy, kdy není možné rozhodovat kolektivně jako například v již zmíněných přímých bojových operacích nebo koordinaci obrany při nepřátelském protiútoku. Volený velitel také působí jako navrhovatel vojenských řešení, konečný výsledek plánu vlastní operace pak, opět pokud to situace neznemožňuje, podléhá schválení plénu jednotky milicí, která se této operace má účastnit.

Autoritáři namítají, že takto organizovaná “armáda” je neefektivní a nebojeschopná. Opak je však pravdou. Milicionáři, kteří mají možnost do velících funkcí dosadit ty nejlepší ze svých řad pak pochopitelně těmto lidem důvěřují a dobrovolně se podřizují jejich rozhodnutím. Není nutné je násilím nutit přijmout nějaký rozkaz, protože tuto direktivu pomáhali sami spoluutvářet, berou ji tedy za svou a jsou ochotni pro její naplnění udělat mnohem více, než kdyby to byl příkaz z nějakého anonymního štábu kdesi v týlu. Ostatně tento fenomén lze při troše snahy objevit i v klasických armádách, které se zúčastnily nějakého krvavého a dlouhotrvajícího konfliktu. Jednotky, které prošly válečnou vřavou byly spíše než tabulkovými veliteli řízeny v praxi zkušenými veterány, kteří ač neměli žádné vojenské hodnosti, byli mužstvem uznáváni a následováni pro své schopnosti a statečnost. Opakujeme tedy, že miliční demokracie je ve svém důsledku daleko efektivnější než klasické autoritářské hierarchické členění ozbrojených složek.

S demokratičností milicí úzce souvisí i další jejich charakteristický prvek a tím je rovnoprávnost. Všichni milicionáři si musí být rovni, neexistují žádná privilegia nebo hodnosti pro ty, kterým byla svěřena velitelská funkce. Žádné důstojnické kluby, větší potravinové příděly či jen samotné hodnostní označování nejsou z hlediska zachování libertinského charakteru v milicích přijatelné. *Delegáta naší skupiny nebo setniny nám nikdo nevnutil, sami jsme si ho zvolili. On se nepovažoval za poručíka, nebo kapitána, ale za našeho soudruha. Stejně tak nebyli delegáti výborů nebo celé kolony plukovníky či generály. Byli to naši soudruzi. Jedli jsme, bojovali, smáli se a nadávali společně. Občas jsme nedostávali vůbec žádný plat a oni také ne.*

výhody prakticky všechny, kdo dnes žijí na něčí úkor, je víc než jasné, že reakce proti naší snaze o svobodnou a beztřídní společnost bude nebývale silná. Máme-li pak v tomto souboji obstát, je nutné proti reakčním armádám postavit vlastní obrannou iniciativu, která dokáže námi budovanou společnost uhájit.

Nebezpečí ozbrojeného vystoupení proti revoluční přeměně společnosti však nehrozí pouze ze strany domácí reakce. Lze předpokládat, že případná úspěšná snaha o beztřídní svobodnou společnost bude vnímána jako planoucí pochodeň ukazující cestu všem dosud vykořisťovaným z celého světa. Stačí jen vzpomenout, jak velký vliv na dělnické hnutí měla i přes svůj v podstatě kontrarevoluční charakter a despocii Ruská revoluce 1917 a jak těžké bylo, a dá se říci, že do určité míry i neúspěšné, odhalit její skutečný charakter. Jak velký by potom asi byl dosah skutečně osvobozující libertinské revoluce? Můžeme tedy předpokládat, že okolní utlačovatelské režimy udělají vše pro to, aby tuto pochodeň zhasily. Ať již tak učiní přímou intervencí jako v případě Maďarska 1956, Československa 1968 nebo pomocí místní reakce či její tichou podporou nebo blokádou revolučních sil jako ve Španělsku 1936-37. Obranu proti této intervenci pak bude nutné svěřit nějakému ozbrojenému sboru fungujícímu v rámci anarchistické společnosti.

Posledním argumentem pro to, proč by se anarchisté měli zabývat tímto problémem, je zachování libertinského charakteru revoluční přeměny. Poučení z Ruské revoluce 1917 a zkušenosti CNT/FAI (Confederacion Nacional del Trabajo / Federacion Anarquista Ibérica – Národní konfederace práce / Iberská anarchistická federace) z doby Španělské sociální revoluce 1936-39 nám jednoznačně dokazují, že nebezpečí pro pokrokový proud nehrozí pouze ze strany vládnoucí třídy, ale je nutné věnovat nemalou pozornost i mocenským ambicím autoritářských levicových směrů. Ty, než by připustily, aby se situace vymkla z rukou a emancipační snaha zrevolucionovaných mas se nepodřídila jejich ideovému vedení ztělesněnému v neomylném předvoji jejich politické strany, přiklánějí se raději ke kontrarevoluci a nebo – v rámci upevnění své moci diktaturou – tvrdě potlačují jakoukoliv samosprávnou a svobodnou iniciativu.

Dokázali jsme si, že anarchisté, ač se snaží o maximální možnou eliminaci násilí ze společenských vztahů, jsou objektivními důvody nuceni uvažovat o nějaké formě ozbrojených jednotek. Tyto sbory by tedy měli za úkol: ochranu zrodu i samotné existence anarchistické společnosti před kontrarevolucí a případnou zahraniční intervencí a obranu libertinského charakteru revolučního přerodu před autoritářskými tendencemi. Vzhledem k povaze anarchismu jako takového musí však jednotky zajišťující tyto úkoly být nutně organizovány na zcela odlišných principech než jak je tomu v klasických armádách.

přihlížet tomu, jak jsou pracující za hranicemi naší anarchistické teritoriální federace nadále vykořisťováni. V podstatě se dá říci, že do určité míry tomu tak pravděpodobně bude. Lze předpokládat, že lidé, kteří se odhodlají k zásadní změně společnosti směrem k libertinskému komunismu, budou mít dost starostí s konsolidací a obranou území, na němž žijí. Toto teritorium je možné přibližně vymezit jako území stejných kulturních zvyklostí a jazyka. *Osvobození pracujících musí být pouze dílem samotných pracujících* a pokud tedy v sousedním teritoriu nedosáhla emancipace a uvědomění mas takové úrovně, že by to utlačované vedlo k lidovému povstání proti utlačovatelské moci, mohla by být případná snaha o vojenskou intervenci milicí vnímána dokonce negativně. Nehledě na celkově rozsáhlý militarismem zavánějící aparát, který by byl k takovým účelům nutný. Ač to tedy na první pohled vypadá nesolidárně, nebylo by zřejmě na místě podporovat vojenskými výpady tajné avanturistické revoluční spolky usilující o státní převraty, ale pravděpodobně by ta která teritoriální federace podpořila masové libertinské revoluční povstání. Závěr o tom zda by tak učinila, by pochopitelně byl vztažen na kolektivní rozhodnutí a dobrovolnou účast jednotlivých miličních jednotek a jednotlivců.

Ozbrojené složky dobrovolníků by byly vázány na obec respektive region. V jeho rámci by fungovaly v podstatě na principu jakési domobrany. Vojenská technika by podle potřeb regionu byla sdružena do specializovaných jednotek, pravděpodobně lokalizovaných kolem velkých podniků. Její správu by měli na starosti specialisté a stejně jako ostatní miliční jednotky by spadala pod kontrolu místní samosprávy. Strukturou této kontroly a statutem specialistů se budeme zabývat ještě později.

Obranu – stejně jako mnoho jiných činností – však nelze atomizovat na jednotlivé obce a regiony. Ostatně to ani není cílem anarchismu. Tím je naopak vzájemnost a spolupráce. Regionální jednotky proto budou sdruženy do teritoriálních federací. Tak bude při plném zachování autonomie regionálních milicí zajištěna i koordinace obrany v rámci celého národního teritoria. Národní federace se pochopitelně budou federalizovat dál a vytvářet mezinárodní obrannou libertinskou strukturu. Navíc některá ze složitých vojenských zařízení nebude možno ani nijak jinak spravovat a bylo by krokem zpět a značně nákladné, kdyby tento typ zařízení měla mít každá regionální jednotka milicí. Máme namysli například zařízení pro radiolokační pokrytí, protileteckou obranu nebo jednotky elektronického boje.

Lidová kontrola

Jak jsme si již řekli, ozbrojené složky by podléhaly přímé kontrole místní samosprávy. V rámci těchto orgánů by měla existovat i vojenská rada, která by se zaobírala problémy spojenými s koordinací, kontrolou a logistickou podporou miličních jednotek. Tato rada a její delegáti by pochopitelně – stejně jako i ostatní rozhodovací orgány – podléhala základním libertinským organizačním principům: volitelnosti, úkolovatelnosti a odvolatelnosti. Byly by v ní zastoupeny všechny profesní obory (kovoprůmysl, potravinářství

společnosti a jako jeden ze svých hlavních cílů si kladou eliminaci násilí ve společenských vztazích. Chtějí, aby společnost byla založena na spolupráci, vzájemné pomoci, volné dohodě a solidaritě. Veškerá rozhodnutí by byla přijímána všemi, kterých se týkají, měla by být výsledkem kolektivního konsensuálního rozhodnutí a tudíž by nebylo potřeba k jejich realizaci používat jakýchkoliv násilných metod. Není tedy nutné udržovat při životě nákladný a autoritářský vojenský aparát. Společnost by byla spravována federalizovanými samosprávnými celky, odpadla by tedy i funkce armády jako ochránce vlády a elit. S eliminací kapitálu bude odstraněn rozpínavý charakter ekonomiky, nebude již tedy nutné pro tento účel udržovat útočnou armádu. Vyskytnou se však nové problémy, které na nás kladou požadavek nějaké formy organizace obrany. Tento předpoklad čerpáme z historické zkušenosti třídních a sociálních bojů.

Už samotný proces směřování k beztřídní anarchistické společnosti bude trnem v oku stávajícím mocenským elitám. Tento proces je dlouhodobý a pokud má být úspěšný, tak by měl být ve své podstatě v co největší míře i nenásilný. *Revoluce, jak my si ji představujeme, se nedá provést ve třech dnech, týdnu, měsíci nebo do roka; ta se děje neustále, v každém okamžiku, v každé hodině. Je to boj minulosti s budoucností, života se strnulostí, spravedlnosti s bezprávím, lidskosti s barbarstvím. Sociální revoluce se rodí a povstává z evoluce. Jakmile se evoluce (volný vývoj) dotkne společenských institucí, které jí stojí v cestě, stává se revolucí… revoluce, třebas i politické, nepovstávají jinak, než zrevolučněním mravů.* (Jean Grave "La societé future") Instituce, které se cítí omezeny emancipačním snažením, kladou potlačení své moci tuhý odpor. Za tímto účelem používají prakticky všech prostředků, které jim povaha jejich moci umožňuje. Za každou pokrokovou akcí zákonitě následuje okamžitě reakce. Následky této reakce bývají ve velkém rozsahu zničující. Lze říci, že většina obětí na životech během revolučních událostí lze ve valné většině přičíst právě na vrub kontrarevoluce. Dokažme si toto tvrzení na dvou příkladech z historie.

Když 19. července 1870 vehnal Ludvík Bonaparte-Napoleon III. Francii do války s Pruskem, netušil, že mu to zlomí vaz. Mocná vlna lidového hněvu ho na podzim téhož roku smetla z trůnu a na troskách císařství vyhlásila republiku. Vlády se pod heslem obrany Francie před Prusy chopila buržoazie, která však brzo začala mít větší strach z rostoucích pokrokových požadavků ozbrojených nemajetných tříd než z Bismarckovy armády. Počátkem roku 1871 vydala vláda řadu nařízení, kterými citelně omezovala vydobytá demokratická práva a zhoršovala sociální situaci nejnižších vrstev v obležené Paříži. 18. března Paříž povstala s takovou silou a entusiasmem, že vládě nezbylo než prchnout do Versailles. Lid vyhlásil Komunu a správu Paříže převzaly samosprávné orgány. Armáda a policie byly zrušeny a nahrazeny národní gardou. Vládní úředníci byli volitelní a kdykoliv odvolatelní, jejich plat nesměl převyšovat příjem kvalifikovaného dělníka. Škola byla zpřístupněna všem a byla zbavena vlivu církve. Byly obsazeny byty po uprchlé buržoazii, začalo se s řízenou bytovou péčí a dalšími podpůrnými sociálními službami. Pevně byly stanoveny ceny základních

vynálezů rozvíjí tak jako žádné jiné odvětví a obsluha mnoha vojenských zařízení a zbraní vyžaduje určitý speciální výcvik. Ať již je to obsluha systémů protiletadlové obrany, pyrotechnika, obsluha obrněné techniky atd. Jestliže má být tedy naše obranná aktivita dostatečně efektivní a přitom mají být v co nejvyšší míře potlačeny eventuální ztráty na životech ve vlastních řadách, musíme se v rámci diskuse o podobě naší obranné alternativy zabývat i tím, jak v milicích zajistit potřebnou úroveň základních vojenských znalostí.

Řešení tohoto problému spatřujeme v mechanismu jakýchsi dobrovolných odvodů. Ty by v reálu vypadaly asi tak, že každý muž a žena by po dosažení určité věkové hranice, dejme tomu osmnácti let, byli osloveni a byla jim dána možnost dobrovolně prodělat elementární vojenský výcvik. Ten by sestával z kurzu základních bojových znalostí a ovládání ručních zbraní a jeho délka by byla zhruba jeden měsíc. Po jeho absolvování by pak dotyční byli zařazeni do stavu miličních záloh a mohli by si vybrat, zda se chtějí v rámci těchto záloh ještě dál specializovat. Zvyšování vojenské odbornosti by dále probíhalo v rámci krátkodobých kurzů a rovněž by tyto zálohy měly možnost pravidelného měsíčního bojového tréninku, například dvě hodiny střelby měsíčně.

Některé funkce v ozbrojených složkách by však bylo nutné obsadit délesloužícími specialisty. Tato místa by podléhala přísné veřejné kontrole, aby tak bylo v co nejvyšší míře znemožněno potencionální zneužití statutu specialisty. Místa by byla opět volitelná a podléhala by všem pravidlům platících pro volené delegáty včetně omezení odvolatelnosti během bojové operace v intencích, jak jsme se mu věnovali v části o podstatě miličního systému. Samotný statut specialisty by provázelo přesné vymezení jeho pravomocí a povinností, jimiž by byl tento post vázán. Také by v rámci demokratičnosti a omezení potencionálního vzniku autoritativních tendencí bylo vhodné tyto funkce podřídit systému rotace funkcí a časového nebo násobného omezení možnosti kandidatury na tyto pozice.

Problém zbraní hromadného ničení

Zbraně hromadného ničení, tedy nukleární, chemické a biologické, jsou z anarchistického hlediska naprosto nepřípustné. Jsou výsledkem a odstrašujícím symbolem zvrácenosti vládnoucích elit autoritářsky strukturovaných společností, které jsou pro své mocenské a ekonomické zájmy schopny vyvinout zbraně tak zhoubného, devastujícího a svou podstatou protispolečenského charakteru. Tato do krajnosti vyhnaná nehumánnost je v příkrém rozporu s naším chápáním světa a zbraně hromadného ničení tak v anarchistické společnosti budou jednou provždy zlikvidovány. Bohužel u řady z nich bude i jejich demontáž provázena mnohými problémy a i zbytkový materiál bude představovat vysoké potencionální riziko. Bude tedy muset být uskladněn na zvlášť

Anarchistická organizace obrany

Budete-li se hlouběji zajímat o anarchistickou ideu, může se stát, že po přečtení některých textů a vyslechnutí názorů některých anarchistů získáte časem pocit, že se v nich opakuje jistý fenomén, který lze s trochou nadsázky označit jako *jehovizaci myšlenky.* Dlužno dodat, že to není jen problém anarchismu, ale tento jev je možné vysledovat prakticky u všech politických a sociálních směrů snažících se o nastínění jakési vlastní vize uspořádání společnosti. Co mám na mysli, když mluvím o *jehovizaci myšlenky*? Církev Svědků Jehovových vzhlíží s nadějemi k Soudnému dni, tedy okamžiku, kdy Bůh sestoupí zpět na Zemi a zničí veškeré zlo a všechny, kromě těch, kteří mu oddaně věří. Poté zavládne pro tyto věrné ráj na Zemi. Společnost, kde nebude existovat sporu a kde bude vlk spokojeně a v míru soužívat s beránkem v jednom doupěti, vše pod laskavým dozorem božím.

Stejně tak se někteří anarchisté dostávají do podobných myšlenkových sfér, kde se začnou nebezpečně přibližovat mesianismu Svědků Jehovových. Jednoho dne vypukne Sociální revoluce, která v jediném okamžiku smete vše špatné a všechny špatné a nastolí spravedlivý společenský řád, ve kterém již nebude zloby a nespravedlnosti. Velká Sociální revoluce bude pochopitelně globální a po ní bude bývalý kapitalista, který se dobrovolně vzdal svého majetku ve prospěch vyšší moci, v klidu žít vedle bývalého žebráka v jednom domě. Všichni lidé budou žít v míru a vzájemně spolupracovat, práce bude pro všechny příjemná a nebudou zde žádné problémy, které by mohli tuto idylu narušit. Druhý podobný myšlenkový směr se pro změnu domnívá, že žádný soudný den nebude třeba, protože lidské sebepoznání a uvědomění dostoupí takového stupně, že ti, kdo žijí nějakým způsobem na úkor druhého, se dobrovolně vzdají vlastních privilegií ve prospěch utlačované většiny a pak zavládne to samé jako v prvním případě. Tendence *jehovizace myšlenky* je ve svém odsouvání problémů a odklonu od reality do říše zbožných přání pro hnutí poměrně nebezpečná. Pokud se nedokážeme postavit čelem k určitým problémovým částem anarchistické teorie i praxe a nebudeme se snažit o veřejnou diskusi a vypracování nástinu jejich řešení v rámci návrhu anarchistické společenské alternativy, staneme se těmi, které by z nás rádi udělali současné politické elity, kapitalisté a korporativní média… naivními utopickými snílky. Přijmeme-li jehovistickou mentalitu čekání na soudný den, do něhož vložíme veškeré své naděje, může se stát, že až se ve společnosti zvedne vlna odporu chtějící změnit současný vykořisťovatelský systém v jinou, spravedlivější společnost, zůstanou anarchisté bezradně stát stranou. Jediné, co totiž budou moci tváří v tvář revoluční realitě nabídnout, bude pouze kolovrátek opakující několik zatuchlých frází o tom, jak bude společnost možná někdy vypadat. Nebudou však již schopni přijít s žádnou konstruktivní cestou, jak této společnosti dosáhnout, ani nebudou schopní říci, co je nutné udělat pro její vybudování v reálném čase a ne v nějakém rozostřeném dlouhodobém horizontu. Stane se to, co již několikrát v historii sociálních konfliktů. Anarchisté, ač vždy jedni z prvních a nejodhodlanějších bojovníků za

organizačními principy obsaženými v anarchistické myšlence. Tedy tak aby obrana a veškeré ozbrojené složky byly v co nejvyšší míře nejsvobodnější a nejhumánnější. Ač jsem se snažil postihnout všechny důležité aspekty tohoto problému, je jasné, že mnoho jiných otázek se vynoří na povrch zemský až v případném uvádění těchto myšlenek do praxe, stejně jako se některá řešení mohou pak ukázat jako zcela chybná. My anarchisté jsme si plně vědomi toho, že život, společnost a koneckonců ani revoluční přerod směrem k spravedlivější a svobodné společnosti nejdou naplánovat od stolu a že mnoho z toho, co budou lidé usilující o uskutečnění tohoto ideálu muset řešit, se vyskytne až během samotného procesu. Nemalé procento těchto komplikací však můžeme předpokládat již nyní a je naším úkolem hledat odpovědi na otázky, které jsou těmito potencionálními problémy před nás kladeny. Pomáháme tak nejen těm, kteří se budou někdy v budoucnosti jejich řešením v praxi potýkat, ale dodáváme rovněž anarchistické myšlence praktický a konstruktivní rozměr, který se v mnohém liší od toho, jak je anarchismus popisován na stránkách některých politologických slovníků.

Jindřich Zíka

<u>Prameny:</u>

Lissagaray – Dějiny Pařížské komuny
V. Kašík, V. Suchopár – Dějiny mezinárodního dělnického hnutí
V. Richards – Poučení ze španělské revoluce